

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume: 19 Issue: 4 Year: 2022

The views of history teachers on the design of vocational education

Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin görüşleri¹

Mustafa Şahin²
Semiha Şahin³
Canan Akyol⁴
Hale Sucuoğlu⁵

Abstract

The **purpose** of this research is to determine the opinions of history teachers about the professional development training program. The research was carried out with the case study design, one of the qualitative research **methods**. The study group of the research was composed of 19 history teachers working in the Bergama district of Izmir province, who were selected by the purposeful sampling method. The opinions of the teachers were collected through structured interview forms. When the **findings** were examined, the educational titles were shaped in the field of field education and pedagogy. General expectations of teachers in the teacher education workshop were found to be: to increase knowledge, new methods and techniques, new developments and to be aware of different perspectives, to learn ways to make the lesson interesting, create awareness, and to learn about classroom management. Their industry-specific expectations and history

Özet

Bu araştırmanın **amacı**, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma **yöntemlerinden** durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen İzmir ili Bergama ilçesinde görev yapmakta olan 19 tarih öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenlerinin görüşleri, yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. **Bulgular** incelendiğinde, eğitim başlıkları alan eğitimi ve pedagoji alanında şekillenmiştir. Öğretmen eğitimi atölyesinde öğretmenlerinin genel beklentileri; bilgi artışı sağlamak, yeni yöntem ve tekniklerin aktarılması, yeni gelişmelerden ve farklı bakış açılarından haberdar olmak, dersi ilgi çekici hâle getirme yollarını öğrenmek, farkındalık oluşturmak ve sınıf yönetimine dair bilgilenmek yönündedir. Branşlarına özgü beklentileri ise tarih eğitiminde kullanılacak yeni materyal,

¹ Bu çalışma ECLSS-2019'da bildiri olarak sunulmuş sonrasında yeniden yazılmıştır.

² Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, mustafa.sahin@deu.edu.tr

 Orcid ID: [0000-0001-8789-514X](https://orcid.org/0000-0001-8789-514X)

³ Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, semiha.sahin@deu.edu.tr

 Orcid ID: [0000-0002-1135-0327](https://orcid.org/0000-0002-1135-0327)

⁴ Arş. Gör. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, canan.akyol@deu.edu.tr

 Orcid ID: [0000-0002-9892-0010](https://orcid.org/0000-0002-9892-0010)

⁵ Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, hale.kasap@deu.edu.tr

 Orcid ID: [0000-0003-1018-1426](https://orcid.org/0000-0003-1018-1426)

education were found to be: using new materials, methods and techniques to learn, developing them, developing activities that will make lessons interesting, and evaluating new instructional programs to emphasize the importance of the course. As a result, it was found that the teacher education workshop largely meets the expectations of teachers and teachers want to apply what they have learned from these trainings in their classrooms.

Keywords: Education, In-service Training, Professional Development, Teacher Training, History Education.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

yöntem ve teknikleri öğrenmek, alan bilgisini artırmak, dersi ilgi çekici hâle getirecek etkinlikler geliştirmek, tarih derslerini öğrencilere sevdirmeye yollarını görmek, yeni öğretim programını değerlendirmek dersinin önemini vurgulamak ile ilgilidir. **Sonuç** olarak, öğretmen eğitimi atölyesinin, büyük ölçüde öğretmenlerin beklentilerini karşıladığı ve öğretmenlerin bu eğitimlerden öğrendiklerini kendi sınıflarında uygulamak istediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Hizmet-içi Eğitim, Mesleki Gelişim, Öğretmen Eğitimi, Tarih Eğitimi.

1. Giriş

Öğretmenlik mesleğinin nitelik konusu dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de sık sık gündeme gelen bir konudur. Nitelikli öğretmen özellikleri ve öğretmenlerin sahip olması gereken bilgiler ülkelere göre farklılık gösterebilir. Öğretmenlerin sahip olması gereken ilk bilgiler alanla ilgili olgu ve kavramları ve bunların neden öğretilmeye değer oldukları bilgisini kapsayan ve alanın yapısına yönelik alan bilgisidir. İkincisi belli bir sınıf düzeyindeki içeriği öğretmeye yönelik öğretim programı ve konuya ilişkin kaynakların nasıl kullanılacağına dair bilgidir. Üçüncüsü ise öğretim için gerekli olan bilgi olarak açıklanan pedagojik alan bilgisidir. Shulman (1986; 1987) öne sürdüğü yaklaşımında bir konuyu çok iyi bilen o konuyu iyi öğretebileceği anlamına gelmediğini ifade etmektedir. Shulman, pedagojik alan bilgisi olgusunu, belli bir konunun nasıl yapılandığı, açıklandığı ve öğrencilerin ilgi ve becerileri doğrultusunda nasıl uyarlandığı anlayışının geliştirilmesi için öğretmenlerin alan ve pedagoji bilgilerinin sentezlenmesi olarak açıklamaktadır (Dinçer, 2018; Lytle ve Cochran-Smith, 1992; Mehta, 2013).

Bir konuyu öğrencilerin anlayabilecekleri şekle dönüştürme olarak da özetlenebilecek pedagojik alan bilgisi, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak şekilde öğretmenlerin konu alan bilgilerini yorumlamayı ve dönüştürmeyi gerektirmektedir (Van Driel, Verloop ve De Vos, 1998). Pedagojik alan bilgisi tarih özelinde yorumlandığında, tarih öğretme bilgisi şeklinde ifade etmek uygun olacaktır. Pedagojik alan bilgisi tanımlamaları doğrultusunda tarih öğretme bilgisi, tarih konusunun nasıl yapılandığı, açıklandığı ve öğrencilerin ilgi ve becerileri doğrultusunda nasıl uyarlandığı anlayışının geliştirilmesi için öğretmenlerin tarih ve pedagoji bilgilerinin sentezlenmesi olarak tanımlanabilir. Öğretmenlerin tarih öğretme bilgilerinin gelişimi, mesleki deneyimle olduğu kadar tarih öğretimiyle ilgili güncel bilgilere ulaşabilmeleriyle de mümkün olmaktadır. Bu noktada Millî Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan öğretmenlerle öğretmen yetiştiren kurumlar olan eğitim fakültelerinin iş birliği oldukça önemlidir.

Öğretmen yetiştirme, yalnızca hizmet öncesi eğitimle sınırlı olmamakta, hizmet içinde de devam etmektedir. Türkiye'de hizmet-içi eğitim seminerleri kapsamında öğretmenlere bazı seminerler verilmektedir. Ancak söz konusu programlar genelde farklı branşlardan öğretmenlerin genel öğretim yeterliklerini geliştirmeye yönelik olmaktadır. Oysa tarih öğretmenlerinin güncel araştırmalarla ortaya konulmuş yenilikçi öğretim yaklaşımlarından haberdar edilmeleri ve çalıştaylar gibi bazı çalışmalar gerçekleştirerek bu tür uygulamaları içselleştirmeleri gerekmektedir. Söz konusu eğitimlerin tarih branşına özel olarak yapılması öğretmenlerin sadece genel eğitim bilgilerini geliştirmeyi değil, tarihe özel bilgilerinin gelişimini sağlaması açısından önemlidir. Son yıllarda tarih

eğitiminde popüler araştırma konuları olan tarih öğretimi, tarih derslerinde teknoloji kullanımı gibi içerikler hakkında öğretmenlerin bilgilendirilmesi, çağa ayak uydurmalarını ve kendi derslerinde öğrendiklerini uygulamalarını sağlamıştır.

Görevdeki öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemeye dönük en önemli araçlardan biri hizmet-içi eğitim kurslarıdır. Ancak yapılan incelemeler bu kursların ağırlıklı olarak öğretim yöntem ve teknikleri, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme gibi genel öğretme becerileri veya teknik anlamda bilgisayar kullanımına odaklı olduğunu göstermektedir. Özel olarak alan öğretimine yönelik geliştirilen hizmet-içi kursların sayısı ise çok sınırlı kalmaktadır. Oysaki öğretmenlerin mesleki gelişim açısından en çok alana özgü özel öğretim yöntemleri, materyal geliştirme ve sınıf içinde kullanma, yenilikçi yaklaşımlarla öğretim yapma gibi pedagojik alan bilgisine işaret eden hususlarda desteğe ihtiyaç hissettikleri ortaya çıkmaktadır (Özdemir, 2016). Bu bağlamda hizmet-içi eğitim programlarında tarih dersi öğretim programı, öğretim programındaki değişiklikler ve yansımaları, tarih eğitiminde teknoloji kullanımı, kanıt temelli öğrenme, tarih derslerinde öğrenme etkinlikleri gibi konularda programların düzenlenmesinin daha etkili olması muhtemeldir.

Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından beklentileri ve mesleki gelişim eğitim programının değerlendirilmesi için öğretmen görüşlerinin alınması doğrultusunda bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı, lise tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimine yönelik yürütülen mesleki gelişim eğitim programına ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Araştırmanın ortaya çıkış nedeni İzmir ili Bergama ilçesinde liselerde görev yapan tarih öğretmenlerinin tarih öğretme bilgilerini geliştirmeye yönelik gerçekleştirilen mesleki gelişim eğitimlerinin sonuçlarını tartışmaya yöneliktir. Bu araştırmayla tarih öğretmenlerinin öğretim bilgi ve yöntemleri açısından gelişimlerini destekleyecek bir programın etkililiğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın aynı zamanda üniversite-okul iş birliğinin sağlanmasına ve yeni projelerin üretilmesine zemin sağlayacağı beklenmektedir. Çalışmanın özgün yanlarından biri öğretmenlerin beklenti ve istekleri doğrultusunda, öğretmenlerle alan uzmanlarının etkileşimli bir ortamda çalışıp tartışabileceği ve çözümler üretebileceği bir mesleki gelişim eğitim programının sunulmasıdır. Çalışmanın bir diğer özgün yanı tarih öğretimi bilgi ve yöntemlerini geliştirmenin sistematik bir şekilde incelenmiş olmasıdır. Tüm bu açılardan mesleki gelişim eğitim programına yönelik görüşlerin ortaya konmasının, alan eğitimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Problem cümlesi bağlamında 6 alt problem belirlenmiştir: a) Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin genel beklentileri nelerdir? b) Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin branşlarına özgü beklentileri nelerdir? c) Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından beklentilerinin karşılanma durumları nasıldır? d) Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin beklentilerini karşılayan dersler nelerdir? e) Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından öğrendiklerini derslerinde uygulama durumları nasıldır? f) Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programı kapsamında gerçekleştirilen öğretmen eğitimi atölyesine ilişkin önerileri nelerdir?

3. Yöntem

3a. Araştırmanın Modeli

Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına yönelik görüşlerinin incelendiği bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması, çağcıl bir olgunun kendi gerçekliği bağlamında, özellikle olgu ile bağlam arasındaki sınırlar açık olmadığında gerçekleştirilen görgül bir incelemedir (Yin, 2009, 18). Durum çalışmasında sınırlı bir sistemin derinlemesine incelenmesi söz konusudur (Merriam, 2013, 40). Bu araştırmada mesleki gelişim eğitim programına yönelik olarak tarih öğretmenlerinin görüşleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Araştırma, durum çalışmasının bütüncül tek durum desenine göre yapılmıştır.

Bütüncül tek durum deseninde çalışılacak tek bir birim veya durum bulunmakta (Yin, 2017, 7) ve bu durum bütünsel biçimde tek parça olarak incelenmektedir (Akar, 2017, 164). Araştırma kapsamında tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin görüşleri bütünsel ve tek parça olarak ele alınmış, analiz birimi ise mesleki gelişim eğitim programı olarak belirlenmiştir. Mesleki gelişim eğitim programında tarih öğretmenleriyle, tarih ve tarih öğretimi, güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları ve araçları paylaşarak öğretmenlerin tarih öğretme bilgilerinin epistemolojik ve pedagojik yönlerden gelişimi amacıyla hizmet-içi eğitimler gerçekleştirilmiştir. Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimi programı kapsamında yürütülen öğretmen eğitimi atölyesinde; tarih derslerinde ders materyallerinin kullanımı, tarih derslerinde düşünme eğitimi-felsefe, tarih derslerinde başarılı sınıf yönetimi uygulamaları, tarih eğitim programları ve öğretimi, tarih öğretimini çeşitlendirmede yerelden bütüne, tarih derslerinde kanıt temelli öğrenme, tarih derslerinde modern tarihin yeri ve önemi ile tarih derslerinde iletişim ve dinleme eğitimi olmak üzere toplamda 8 oturumda eğitimler gerçekleştirilmiştir. Mesleki gelişim eğitim programı hakkında tarih öğretmenlerinin beklentilerini, değerlendirmelerini ve önerilerini belirlemek için eğitim öncesinde ve sonrasında görüşmeler yapılmıştır.

3b. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu İzmir'in Bergama ilçesinde görev yapmakta olan 19 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunu belirlemede amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Öğretmenlerin katılımında gönüllülük esasına dikkat edilmiştir. Araştırmaya katılan tarih öğretmenleriyle ilgili cinsiyet, kıdem ve öğrenim düzeyleri veriler tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Mesleki gelişim eğitim programına katılan tarih öğretmenlerinin kişisel bilgileri

		<i>n</i>
Cinsiyet	Erkek	12
	Kadın	7
Kıdem	20 yıldan çok	10
	15-20 yıl	5
	10-15 yıl	2
	5-10 yıl	2
	5 yıldan az	-
Öğrenim düzeyi	Edebiyat fakültesi	10
	Eğitim fakültesi	8
	Yüksek lisans veya doktora	1
Toplam		19

Tablo 1'e göre çalışma grubunda erkek öğretmen, 20 yıldan çok görev süresi olan ve edebiyat fakültesi mezun sayısı daha fazladır.

3c. Veri Toplama Araçları

Tarih öğretmenlerinin görüşleri, yapılandırılmış görüşme formları ile alınmıştır. Mesleki gelişim eğitim programından önce ve sonra uygulanan yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla tarih öğretmenlerinin, öğretmen eğitimi atölyesine ilişkin genel ve alana özgü beklentileri, beklentilerinin karşılanma durumları, beklentilerini karşılayan dersler, öğrendiklerini derslerinde uygulama durumları ve önerileri sorulmuştur.

3d. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, içerik analizi ile kodlanmış, sınıflanmış ve temalarla yapılandırılmıştır. Eğitim uygulamasının başlıkları, alan eğitimi ve pedagoji alanında şekillenmiştir. Araştırmada inandırıcılığın sağlanması amacıyla katılımcı teyidi alınmıştır. Aktarılabiliğin sağlanması için amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca doğrudan alıntılarla tarih öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler verilmiştir. Tutarlılığı sağlamak üzere, tutarlık incelemesi

doğrultusunda veriler benzer süreçlerde toplanmış ve verilerin analizi meslektaş teyidiyle desteklenmiştir. Araştırmanın teyit edilebilirliği bakımından araştırmacılar öznel yargılardan (Yıldırım ve Şimşek, 2016, 280-283) kaçınmıştır. Araştırma raporunda, görüşülen öğretmenlere kodlar (örneğin; Ö1=Öğretmen 1) verilerek doğrudan alıntılar bu kodlarla belirtilmiştir.

4. Bulgular

Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programı hakkındaki beklentileri, öğretmen eğitimi atölyesinden önce belirlenerek analiz edilmiştir. Tarih öğretmenlerinin beklentileri, genel ve branşlarına özgü olarak saptanmıştır. Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından genel beklentileri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Tarih öğretmenlerinin genel beklentileri

Mesleki gelişim eğitim programından genel beklentiler	f	%
Bilgi artışı	9	47.36
Yeni yöntem ve teknikler	3	15.78
Yeni gelişmeler, farklı bakış açıları	2	10.52
Dersi ilgi çekici hâle getirme yolları	1	5.26
Farkındalık	1	5.26
Sınıf yönetimi	1	5.26

Tablo 2 incelendiğinde, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından genel beklentileri en fazla sırasıyla %47.36 ile “bilgi artışı” yönünde, %15.78 ile “yeni yöntem ve tekniklerin aktarılması” şeklinde ve %10.52 ile “yeni gelişmelerin, farklı bakış açılarının kazanılması” olarak ifade edilmiştir. Tarih öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler şunlardır: “*Tarih öğretimi konusunda bana işime yarayacak bilgiler öğretmesini bekliyorum. Temel eğitim konusunda yararlı olmasını bekliyorum*” (Ö15). “*Ders işlenişinde kullanabileceğimiz çeşitli yöntemler konusunda bilgi alabileceğimi düşünüyorum*” (Ö17). “*Yeni ve farklı bakış açıları ile sosyal bilimler eğitimindeki gelişmeleri öğrenebilmek*” (Ö2). Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından branşlarına özgü beklentileri tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Tarih öğretmenlerinin branşlarına özgü beklentileri

Mesleki gelişim eğitim programından branşa özgü beklentiler	f	%
Yeni materyal, yöntem ve teknikler	11	57.89
Alan bilgisi	9	47.36
Dersi ilgi çekici hâle getirmek için etkinlikler	4	21.05
Fazla beklenti bulunmaması	2	10.52
Tarih dersini öğrencilere sevdirmek	2	10.52
Yeni öğretim programı	2	10.52
Farklı bakış açıları	1	5.26
Ortak davranış geliştirme	1	5.26
Öğrenci seviyesine görelik	1	5.26
Tarih dersinin önemi	1	5.26

Tablo 3 incelendiğinde, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından branşlarına özgü beklentileri daha çok sırasıyla %57.89 ile “yeni materyal, yöntem ve tekniklerin öğrenilmesi”, %47.36 ile “alan bilgisinin artırılması” ve %21.05 ile “dersi ilgi çekici hâle getirmek için etkinliklerin gerçekleştirilmesi” olarak belirtilmiştir. Tarih öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler şunlardır: “*Tarih öğretimini daha ilgi çekici hâle getirebilmenin yollarını öğrenmek. Tarih eğitiminde kullanılabilecek materyaller hakkında bilgi sahibi olmak istiyorum*” (Ö2). “*Yeni yöntem ve teknikleri öğrenmek. Farklı bakış açılarına ulaşabilmek*” (Ö5). “*...Branşım ile ilgili yeni bilgiler öğrenmek*”

istiyorum” (Ö11). Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından beklentilerinin karşılanma durumları tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Tarih öğretmenlerinin beklentilerinin karşılanma durumları

Beklenti durumu	f	%	Nedenleri	f	%
Karşılıandı	9	47.36	Yeni bakış açısı	6	31.57
			Farkındalık	2	10.52
			Şüphencilik	1	5.26
Kısmen karşılandı	7	36.84	Farklı bakış açıları	3	15.78
			Bilgilerin tazelenmesi	2	10.52
			Öğrencilerle empati	1	5.26
			Yetersiz zaman	1	5.26
Karşılanmadı	3	15.78	Bilindik konular	1	5.26
			Sorunlara çözüm getirme	1	5.26
			Sunuş yoluyla öğrenme	1	5.26

Tablo 4 incelendiğinde, tarih öğretmenlerinin %47.36’sı, mesleki gelişim eğitim programı kapsamında gerçekleştirilen öğretmen eğitimi atölyesinden beklentilerinin karşılandığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin çoğu bunu eğitim programının “yeni bakış açısı kazandırmasına” bağlamıştır. Tarih öğretmenlerinin %36.84’ü beklentilerinin kısmen karşılandığını belirtmiş ve bunu en çok yine eğitim programının “farklı bakış açıları kazandırmasına” bağlamıştır. %15.78 ile beklentilerinin karşılanmadığını ifade eden tarih öğretmenleri ise bunu eğitimlerin “bilindik konuları ele almasına”, “sorunlara çözüm getirmede eksik kalmasına” ve “sunuş yoluyla yapılmasına” dayandırmıştır. Tarih öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler şunlardır: “Evet, karşıladı. Yeni bir bakış açısı ile tarihe bakmak ve yorumlamalara girmeden objektif bir tarih anlayışı ortaya koymak konusunda gayet olumluydu” (Ö4). “Kısmen karşıladı. Bilgilerimi tazelememi sağladı. Kendimi öğrencilerin yerine koymamı sağladı. Tarih dersi öğretimi ile yeni, çoklu bakış açılarını öğrenmemi sağladı” (Ö16). “Hayır. Bildiğimiz, genel konulardı. Günlük uygulayabileceğim özel bir şey öğrenmedim” (Ö17). Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından beklentilerini karşılayan dersler tablo 5’te belirtilmiştir.

Tablo 5. Tarih öğretmenlerinin beklentilerini karşılayan dersler

Dersler	f	%
Tarih derslerinde modern tarihin yeri ve önemi	10	52.63
Tarih felsefesi	5	26.31
Düşünme eğitimi-felsefe	4	21.05
İletişim ve dinleme eğitimi	4	21.05
Yerel tarih	4	21.05
Derslerin tamamı	3	15.78
Tarih eğitim programları ve öğretimi	3	15.78
Kanıt temelli tarih öğretimi	2	10.52
Sınıf yönetimi	2	10.52

Tablo 5 incelendiğinde, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programından beklentilerini karşılayan dersler sırasıyla; Tarih Derslerinde Modern Tarihin Yeri ve Önemi (%52.63), Tarih Felsefesi (%26.31), Düşünme Eğitimi-Felsefe (%21.05), İletişim ve Dinleme Eğitimi (%21.05), Yerel Tarih (%21.05), Tarih Eğitim Programları ve Öğretimi (%15.78), Kanıt Temelli Tarih Öğretimi (%10.52) ve Sınıf Yönetimi (%10.52) olmuştur. Mesleki gelişim eğitim programından sonra tarih öğretmenlerinin, öğretmen eğitimi atölyesinden öğrendiklerini kendi derslerinde uygulama durumlarına tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Tarih öğretmenlerinin öğrendiklerini derslerde uygulama durumları

Uygulama durumu	f	%
Uygularım	18	94.73
Uygulamam	1	5.26

Tablo 6 incelendiğinde, tarih öğretmenlerinin tamamına yakını (%94.73) öğretmen eğitimi atölyesinden öğrendiklerini uygulayacaklarını ifade ederken, bir öğretmen ise öğrendiklerini uygulayamayacağını belirtmiştir. Tarih öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler şunlardır: “*Tabii ki de. Özellikle tarihi dönemlerin öğrenilmesinde o döneme ait genel ve yerel eserlerin okunması, okutulmasının önemini kavradık*” (Ö12). “*Müfredat bağladığı için zaman ve program uymadığı için zor*” (Ö15). Tarih öğretmenlerinin öğretmen eğitimi atölyesine ilişkin önerileri tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Tarih öğretmenlerinin öğretmen eğitimi atölyesine ilişkin önerileri

Öneriler	f	%
Daha uygulamaya dönük olması	4	26.66
Daha uygun zamanda yapılmalı	4	26.66
Yaygınlaştırılmalı	4	26.66
Mevcut sorunlara ilişkin olmalı	1	6.66
Öğretmenlerle işbirliği içinde içerik belirlenmeli	1	6.66
Tarih öğretiminde yeni tekniklere yer verilebilir	1	6.66

Tablo 7 incelendiğinde, mesleki gelişim eğitim programı kapsamında gerçekleştirilen öğretmen eğitimi atölyesine ilişkin tarih öğretmenlerinin önerileri çoğunlukla; “eğitimin daha uygulamaya dönük olması” (%26.66), “eğitimin daha uygun bir zamanda yapılması” (%26.66) ve “benzeri uygulamaların yaygınlaştırılması” (%26.66) yönündedir. Tarih öğretmenlerinin görüşlerinden örnekler şunlardır: “*Daha uygulamaya yönelik konulara yönelmesi durumunda daha etkili olabilir*” (Ö10). “*Zaman ve saat ayarlaması öğretmenlerimize daha uygun olmalı!*” (Ö6). “*Daha fazla olmalı*” (Ö7).

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitim programına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada 6 alt probleme cevap aranmıştır. Araştırma sonunda elde edilen sonuçlar incelendiğinde gerçekleştirilen mesleki gelişim eğitim programına yönelik tarih öğretmenlerinin beklentilerinin en fazla (%47,36) “bilgi artışına yönelik beklenti”, %15,78 ile “yeni yöntem ve tekniklerin aktarılmasına yönelik beklentiler” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular Akhan (2021) ve Özer (2005) tarafından da desteklenmektedir. Akhan (2021) çalışmasında tarih öğretmenlerinin hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimlerin mesleki gelişimlerinde alan bilgilerini artırmayı, Özer (2005)’in çalışmasında ise öğretmenlerin %47’sinin programın içerdiği bilgi ve becerileri kazanmayı bekledikleri saptanmıştır. Mevcut araştırma sonuçları ile tarih öğretmenlerinin farklı yeni yöntem tekniklerle yeni gelişmelere, farklı bakış açılarına ihtiyaç duydukları söylenebilir. Bu çalışmada da “yöntem ve materyal kullanımı” öne çıkmıştır. Bu nedenle tarih öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programlarına daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Tarih öğretmenlerinin yarısına yakını öğretmen eğitimi atölyesinde beklentilerinin karşılandığını ifade etmiştir. Öğretmenler bunu daha çok “yeni bakış açısı kazandırması” olarak açıklamaktadır. Beklentilerinin kısmen karşılandığını ifade eden tarih öğretmenleri ise bunu “farklı bakış açılarını görmeye” bağlamışlardır. Bu nedenle eğitim veren öğretmenlerin sunumlarını zenginleştirmeleri ve eğitimlerin uzun zaman diliminde zenginleştirilerek tasarlanması önem kazanmıştır.

Tarih öğretmenlerinin yarısından çoğu beklentilerini karşılayan ders olarak “Tarih Derslerinde Modern Tarihin Yeri ve Önemi”, dörtte biri “Tarih Felsefesi”, beşte biri ise “Düşünme Eğitimi-Felsefe, “İletişim ve Dinleme Eğitimi” ile “Yerel Tarih” dersleri olduğunu ifade etmiştir. Üç öğretmen tüm derslerin beklentilerini karşıladığını ifade etmiş, yine üç öğretmen derslerin tamamına ilişkin olumlu not düşmüştür.

Tarih öğretmenlerinin tamamına yakını öğretmen eğitimi atölyesinden öğrendiklerini uygulayacaklarını belirtmiştir. Bu sonuç, bu branşa ilişkin eğitim tasarımının amacına ulaştığına ilişkin önemli bir kanıttır. Eksikliklerin ve önerilerin dikkate alınarak geliştirilmesi ise önem arz etmektedir. Öğretmen eğitimi atölyesine ilişkin tarih öğretmenlerinin önerileri incelendiğinde en fazla eğitimlerin “daha uygulamaya dönük olması”, “daha uygun bir zamanda yapılması” ve öğretmen eğitimi atölyesi ve benzeri çalışmaların “yaygınlaştırılması” şeklinde öneriler olduğu görülmektedir. Bu önerilerin özenle dikkate alınması ve bu bağlamda benzer öğretmen atölye çalışmalarının getirilen eleştiri ve öneriler göz önünde tutularak tekrarının yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tarih öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde en çok istenenler; alan bilgisi dâhil yeni bilgiler ve gelişmelerden haberdar olmak, yeni yöntem ve teknik öğrenmek, tarih dersine ilgi çekme yollarını öğrenmek olmuştur. Bu sonuç Akhan (2021) araştırmasının sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Genelde öğretmenlerin hizmet-içi eğitim kurslarına dönük en büyük eleştirisi, bu kursların daha çok teorik odaklı gerçekleştirilmesi şeklindedir. Öğretmenler çoğunlukla teorik içeriğe sahip bu hizmet-içi eğitimlerin çok verimli olmadığına inanmakta ve bu nedenle eğitimlere katılmama eğilimi göstermektedir. Bu araştırma sonunda da öğretmenler sunuş yoluyla öğrenmeyi arzu etmediklerini belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin beklentilerini karşılamaya yönelik pratik yararı olan uygulamalı dersler verilmesinin önem arz ettiği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akar, H. (2017). Durum çalışması. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (139-177). Anı Yayıncılık.
- Akhan, O. (2021). Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(1), 384-398.
- Dinçer, S. (2018). Are preservice teachers really literate enough to integrate technology in their classroom practice? Determining the technology literacy level of preservice teachers. *Education and Information Technologies*, 23(6), 2699-2718.
- Lytle, S., ve Cochran-Smith, M. (1992). Teacher research as a way of knowing. *Harvard Educational Review*, 62(4), 447-475.
- Mehta, J. (2013). From bureaucracy to profession: Remaking the educational sector for the twenty-first century. *Harvard Educational Review*, 83(3), 463-488.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber. S. Turan (Ed.), *Nitel vaka (durum) çalışması* (E. Karadağ, Çev.) içinde (39-54), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özdemir, S. M. (2016). Öğretmen niteliğinin bir göstergesi olarak sürekli meslek gelişim, *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 233-244.
- Özer, B. (2005). Ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki gelişime ilgisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(8), 209-219.
- Shulman, L. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4-14.
- Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57(1), 1-23.
- Van Driel, J. H., Verloop, N., ve De Vos, W. (1998). Developing science teachers' pedagogical content knowledge. *Journal of Research in Science Teaching*, 35(6), 673-695.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları* (Çev. İ. Günbayı) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Extended English Summary

Purpose: The aim of this research is to examine the results of the implementation of an in-service training program designed for the professional development of high school history teachers. In this context, the answers to the following questions have been researched: “What are the pre-application expectations, post-application opinions and post-application suggestions of high school history teachers regarding the professional development training program?”

Method: This research, in which the opinions of history teachers about the professional development education program were examined, was carried out with the case study design, one of the qualitative research methods. In this research, the opinions of history teachers regarding the professional development education program were examined in detail. The research was conducted according to the holistic single case pattern of the case study. Within the scope of the research, the opinions of history teachers about the professional development training program were considered holistically and in one piece, and the analysis unit was determined as the professional development training program. In the teacher education workshop conducted within the scope of the history teachers' professional development training program, a total of 8 training sessions were conducting: the use of course material in history classes, thinking education-philosophy in history classes, successful classroom management practices in history classes, history curriculums and teachings, evidence-based learning in history classes, communication and listening in the classroom with the place and importance in modern history. Interviews were conducted before and after the training to determine the expectations, evaluations and suggestions of history teachers about the professional development training program. The study group consists of 19 history teachers working in the Bergama district of Izmir. Maximum diversity sampling, one of the purposeful sampling methods, was used to determine the study group. Attention has been paid to the principle of volunteerism in the participation of teachers. More than half of the participating teachers have a seniority of more than 20 years, and the number of graduates of the faculty of literature is higher than graduates of the faculty of education. The data obtained from the research were coded, classified and structured with themes by content analysis. The titles of educational practice have been shaped in the field of field education and pedagogy. Participant confirmation was taken in order to ensure believability in the research. Purposeful sampling method was used to ensure transferability. In addition, examples from the opinions of history teachers are given with direct quotations. In order to ensure consistency, the data were collected in similar processes in line with the consistency review and the analysis of the data was supported by peer confirmation. In terms of the confirmability of the study, the researchers avoided subjective judgments. In the research report, codes were given to the interviewed teachers and direct quotations were indicated with these codes.

Results and Conclusions: In this research, which was conducted in order to determine the opinions of history teachers about the professional development training program, answers to 6 subproblems were sought. When the results obtained at the end of the research were examined, it was found that the expectations of history teachers for the professional development training program carried out were “expectations for increasing knowledge” with 47.36% and “expectations for transferring new methods and techniques” with 15.78%. With the current research results, it can be said that history teachers need new developments and different perspectives with different new methods and techniques. For this reason, it is recommended to give more space to professional development programs for history teachers. In this research, “the use of methods and materials” has come to the foreground. Only one teacher gave the answer that he did not have many expectations. In order to meet this expectation, it is recommended that the interested parties meet such expectations by doing the necessary. Nearly half of the history teachers stated that their expectations were met in the teacher education workshop. Teachers explain this more in terms of “giving a new perspective”. More than a third of history teachers also stated that their expectations were partially met, attributing this to “seeing different points of view”. Therefore, it has become

important for the trainers to enrich their presentations and to design the trainings by enriching them over a long period of time. More than half of the history teachers stated that “The Place and Importance of Modern History in History Courses”, a quarter stated that “Philosophy of History”, and a fifth stated that “Thinking Education-Philosophy”, “Communication and Listening Education” and “Local History” courses were the courses that met their expectations. Three teachers stated that all courses met their expectations, and three teachers again dropped positive grades for all courses. Almost all of the history teachers stated that they would apply what they had learned from the teacher education workshop. This result is an important proof that the educational design related to this branch has achieved its goal. It is important to develop the trainings by taking deficiencies and suggestions into account. The suggestions of one fifth of the history teachers regarding the teacher education workshop have drawn attention. These include suggestions such as “making the trainings more practical”, “making the trainings at a more appropriate time” and making the teacher training workshop and similar activities “available in more places”. It is thought that it would be useful to carefully consider these suggestions and repeat similar teacher workshops in this context, taking into account the criticism and suggestions brought. When the opinions of history teachers were examined, the most desired ones were: to be informed about new information and developments, including field knowledge, to learn new methods and techniques, and to learn ways to attract attention to the history lesson. In general, the biggest criticism of teachers regarding in-service training courses is that these courses are more theoretically oriented. Teachers mostly believe that these in-service trainings with theoretical content are not very efficient and therefore they tend not to participate in the trainings. At the end of this research, teachers stated that they did not want to learn through presentation. In this context, it is considered that it is important to provide practical lessons that have practical benefits to meet the expectations of teachers.